

Bijkomende richtlijnen en aanbevelingen voor het toepassen van een stelsel van zorgvuldigheidseisen (DDS)

Richtsnoeren DDS

De concrete invulling van een DDS is vaak niet evident, zeker niet wat betreft de risicobeoordeling- en beperking. Om bepaalde aspecten van de EUTR te verduidelijken zijn er, in overleg met belanghebbenden en deskundigen, richtlijnen (niet bindend) uitgewerkt door de FLEGT/EUTR expert group.

De richtsnoeren van 12 februari 2016¹ geven onder meer uitleg over de begrippen marktdeelnemer en verpakkingsmateriaal, de rol van agenten, de rol van regelingen van controle door derden, de complexiteit van de toeleveringsketen, de definitie van verwaarloosbaar risico en het kunnen afdraan op documenten uit derde landen.

Risicobeoordeling en waarde van officiële documentatie

Vooraf de laatstgenoemde hoofdstukken verduidelijken een vaak geopperd misverstand : dat het volstaat om te beschikken over officiële documentatie of andere informatie die de legaliteit van het hout aantonen. Uit art. 6.1 van de EUTR (samenlezen van laatste gedachtestreepje 6.1a en eerste gedachtestreepje van 6.1b) kan evenwel duidelijk afgeleid worden dat het ook nodig is om zich kritisch op te stellen t.o.v. die informatie en in voorkomend geval een beroep te doen op complementaire procedures en maatregelen die de naleving van de toepasselijke wetgeving kunnen controleren.

De richtsnoeren zeggen hierover o.a. het volgende:

De algemene informatie van de risicobeoordeling (6.1.b) (zijnde prevalentie van illegale kap, complexiteit van de toeleveringsketen,.....) maakt het mogelijk om het risiconiveau te beoordelen en de productspecifieke informatie van de informatieplicht (6.1a.) is noodzakelijk om het risico te bepalen dat verband houdt met het houtproduct zelf. Als uit de algemene informatie mogelijke risico's blijken, moet derhalve extra aandacht worden besteed aan het inwinnen van informatie over het specifieke product. Als het product afkomstig is uit diverse bronnen, is het noodzakelijk om het risico te beoordelen voor elk onderdeel of voor elke soort.

Van een verwaarloosbaar risico is slechts dan sprake wanneer de houtaanvoer, na een volledige beoordeling van zowel de algemene informatie als die over het specifiek product, geen reden tot zorg vormt.

De verzamelde documentatie moet worden beoordeeld als een geheel, met traceerbaarheid door de gehele toeleveringsketen heen. Alle informatie moet verifieerbaar zijn.

Bovendien moet de marktdeelnemer ook rekening houden met het risico van corruptie, met name met betrekking tot de bosbouwsector. In gevallen waarin het risico van corruptie niet te verwaarlozen is, kunnen ook officiële documenten afgegeven door de autoriteiten als niet betrouwbaar worden beschouwd.

¹ Mededeling van de Commissie van 12.2.2016- Richtsnoeren voor de EU-Houtverordening.

Hoe hoger het risico van corruptie in een specifiek geval, hoe noodzakelijker het is om aanvullend bewijs te verkrijgen om het risico van illegale invoer van hout in de EU-markt te beperken. Voorbeelden van dergelijk aanvullend bewijs zijn onder andere door derden gecontroleerde regelingen (zie hoofdstuk 6 van dit document), onafhankelijke of zelfuitgevoerde audits en technologieën voor het volgen van hout (bv. met genetische merkers of stabiele isotopen).

Nadien zijn er nog een aantal aparte guidance documenten opgesteld die elk een specifiek thema (verder) uitdiepen;

- Gerecycleerd hout en houtproducten: Gerecycleerde producten zijn vrijgesteld. Deze guideline verduidelijkt wanneer houtproducten als gerecycleerd worden beschouwd en hoe marktdeelnemers moeten aantonen dat ze ook daadwerkelijk zijn gerecycleerd.
- “Substantiated concerns”: richtlijnen voor derde partijen om gemotiveerde klachten/bezwaren over de EUTR in te dienen bij de bevoegde overheden, alsook de wijzen waarop bevoegde overheden hiermee het best omgaan.
- Gewapende conflicten en sancties: definiëring, en richtlijnen voor toepassing in DDS.
- Risicobeperkende maatregelen: deze richtlijn geeft aan hoe de risicograad kan worden vastgesteld en welke maatregelen men kan treffen als het risico niet verwaarloosbaar is.
- Due diligence (nieuw sinds 28 02 2020): verduidelijking van het concept “due diligence” en de invulling ervan in het kader van de EUTR.

Samenvatting richtsnoeren risicobeperkende maatregelen

a) Vaststelling van de risicograad

Het risiconiveau kan op verschillende manieren worden bepaald. Bewijs van het voorkomen van illegale houtkap kan o.a. afkomstig zijn van volgende bronnen (niet-exhaustieve lijst):

1. rapporten van internationale organisaties en secretariaten (bv. CITES, INTERPOL, UNODC, FAO, UNEP, etc.);
2. overheidsbronnen;
3. wetenschappelijke en technische rapporten van universiteiten en onderzoeksinstituten;
4. maatschappelijke organisaties en/of de private sector (bv. NGO's, toezichthoudende organisaties, etc.)

Bijkomend kan ook informatie over corruptie (bv. lage CPI², Corruption Perception Index) of de kwaliteit van het bestuur (bv. World Bank Worldwide Governance Indicators) gebruikt worden als indicator voor het risiconiveau.

Een marktdeelnemer moet maatregelen treffen om het risico in te perken als uit deze informatie blijkt dat het risico niet verwaarloosbaar is voor de houtproducten die hij op de markt wil brengen.

---

² Organisaties als FSC en ETTF stellen dat corruptie doorgaans een risico vormt bij een CPI < 50. (FSC-DIR-40-005, ADVICE-40-005-12: ‘Taking into account the CPI numerical range, companies shall consider a threshold of ‘5’ to determine unspecified/ low risk.’ ;ETTF System for Due Diligence (2012): ‘As a simple measure, it is possible to start with for example just the risk evaluation based on Corruption Perception Index (see 9 in the table below), and focus further on countries where the index is below 5 (scale of from 1 to 10 with 10 being the least corrupt).

b) Risicobeperkende maatregelen

Risicobeperkende maatregelen moeten in verhouding staan tot het risico (hoe hoger het risico, des te sterker de maatregelen) en kunnen afhankelijk van het risico het volgende inhouden:

1. Bijkomende informatie en documentatie opvragen en evalueren (bv. over bosbeheereenheden, leveranciers,...), eventueel bijgestaan door derden. De betrouwbaarheid moet worden geverifieerd.
2. Regelingen van controle door derden (voldoend aan art. 4 van de Uitvoeringsverordening 607/2012 (UITV)).
3. Onafhankelijke audits om de naleving van de geldende wetgeving te verifiëren. De audits moeten in overeenstemming zijn met de internationale en EU-standaarden (ISO, ISEAL) en de EUTR-voorwaarden (art.4 UITV). Audit-rapporten moeten beschikbaar zijn.
4. Wetenschappelijke methodes voor houtidentificatie (houtanatomie, DNA, massaspectrometrie, isotopen,...) om houtsoort(en) en/of origine te verifiëren.
5. Zelfuitgevoerde audits (bv. door marktdeelnemer) onder de vorm van veldbezoeken, andere methodes om de oorsprong te verifiëren zoals GPS trackers en satellietdata, audits bij de leveranciers,... De audits moeten gebaseerd zijn op een audit-procesplan, goed gedocumenteerd zijn met focus op de naleving van de toepasselijke wetgeving.

Wanneer alle genomen maatregelen nog altijd onvoldoende zijn om het risico tot een verwaarloosbaar niveau te herleiden, dan zou de marktdeelnemer het hout niet op de markt mogen brengen.

Certificering en de EUTR

Een ander frequent voorkomend misverstand is dat marktdeelnemers die gebruik maken van door derde partijen gecontroleerde regelingen (bv. FSC en PEFC) ervan uitgaan dat ze voor deze loten geen verdere DDS-verplichtingen hebben. Dat klopt echter niet.

Hoewel certificatiesystemen aanzienlijke voordelen kunnen bieden bij de toepassing van een DDS (vooral voor de risicobeperking, zoals bepaald in art. 4 UITV), blijven de DDS-verplichtingen onverminderd gelden, zelfs als de marktdeelnemer uitsluitend houtproducten van zulke bronnen op de markt brengt.

Dat geldt voor de (schriftelijke) risicobeoordeling (in hoog-ricicolanden kan het ook nodig zijn om de betrouwbaarheid van de regeling te onderzoeken), maar daarnaast moet ook alle info van de informatieverplichting in adequate registers worden bijgehouden. Informatie zoals houtsoort(en), oorsprong (land/regio/concessie)³ en eventuele documenten die de conformiteit aantonen met toepasselijke wetgeving die niet door de certificering wordt gedekt (bv. handel en douane), zijn meestal niet standaard aanwezig in de documenten bij aan- en verkoop (facturen, certificaten,...). Daarvoor moeten bijkomende bewijsstukken worden opgevraagd die deze informatie aantonen. Het volstaat dus niet om enkel de "Chain of Custody"-garanties te verifiëren! Informeer u goed zodat u ook voor dit deel van de EUTR in orde bent (zie ook richtsnoeren van 12 februari 2016) !

Tenslotte willen we benadrukken dat ook bij certificering de betrouwbaarheid en geldigheid met zorg moet worden geverifieerd: Zijn de voorgelegde certificaten echt en nog geldig? Gebeuren de claims op een correcte manier (bv. is factuur opgesteld volgens de regels)? Zijn (alle) aangekochte houtproducten ook daadwerkelijk gecertificeerd? Het is niet omdat een bedrijf gecertificeerd is

³ Bij invoer uit risicogebieden zoals de Amazone, het Congobekken, Oekraïne,... is het noodzakelijk om de herkomst van het hout te documenteren tot op het niveau van de concessie! (dat volgt uit het 2de streepje van art 6 § 1.a) van EUTR en art. 3§3&4 UITV)

dat ook alle producten die het verkoopt gecertificeerd zijn (sommige gecertificeerde firma's verkopen in werkelijkheid zelfs weinig of geen gecertificeerde producten)!